

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Fegele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgöncim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZET

HELYBEN ÉS VIDÉKI

Egész évre 96
Fél évre 48
Negyed évre 24
Havonta 8

Hirdetések díjazás sz

Egyes szám ára 5 lej
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival

Arad képviselője a pártgyűlésről.

(Saját tudósítónktól.) Az utóbbi hetekben az aradi magyarság kezeiben a jelenlegi vezetőséggel elégedetlen elemek mozgalmát indítottak a párt teljes átszervezésére. Természetes, hogy ezen áramlatok folytán pillanatnyira súlyosnak látszó ellentétek merültek fel, amelyek különösen a vasárnapi intéző-bizottsági ülésen robbantak ki. Ugyanis az intézőbizottságnak egy töredéke a párt alapszabályainak teljes átdolgozását kívánta, hogy ezáltal a párt életében egy új irány kerüljön uralomra. Ez a mozgalom magától értetődően pro és kontra nagy izgalmat váltott ki az aradi és megyei magyarság körében s nagyban befolyásolta a kedélyeket az a körülmény is, hogy mindezekig egyetlen megnyugtató kijelentés sem hangzott el, senki sem igyekezett megmagyarázni a tömegek előtt ennek a váratlanul felmerült jelenségnek a tulajdonképeni indítókát. Ezért történt aztán az, hogy a magyarság körében különféle véshírek keltek szárnyra arról, hogy a pártban revolúció van, sőt hogy a szakadás is megtörtént. Munkatársunk ma a mozgalommal kapcsolatban és a nagyfontosságú kérdés teljes megvilágítása végett felkereste Párizs Béla dr. magyarpárti képviselőt, aki az alábbi nyilatkozatot tette:

— A disszidensek mozgalmának azért nem tulajdonítok túlságos nagy jelentőséget, mert nézetem szerint a Magyar Párton belül igazán mérlyreható elvi ellentétek nem lehetnek. A párt politikai lehetőségeit kihasználási helyzetünk határozza meg. Azt, amit ebben a helyzetben a magyarság javára elérni lehet, a pártnak minden áronvalata őszintén akarja s szerintem csak azt a programot lehet komolyan tekinteni, amely ezeknek a lehetőségeknek kettén belül marad.

— Az intézőbizottság vasárnapi ülésén az aradi tagozatnak a párt szervezeti szabályzatának módosítása kérdésében való állásfoglalása kellett nagyobb emóciót. Az elnöki értekezletnek a Krenner-féle memorandumra hozott határozatát — amelyet azóta a lapok is közölték — akkor még nem ismertem. Részemről nem találtam elvetni valót azzal az indítvánnyal szemben, hogy félreletessék az a hivatalos tervezet, amely a régi szabályzatnak csak átdolgozása és ehelyett az aradi tagozat elvi alapokon új tervezettel jön a gyergyószentmiklósi nagygyűlésre. Tapasztalataiból merített meggyőződésem, hogy a párt jelenlegi vezetősége őszintén kívánja a párt demokratizálását és nem csinál orosziziskérdést abból, hogy ez mi-féle szervezeti szabályzat alapján történjék. Természetes azonban,

— ezt az intézőbizottsági ülésen is kifejtettem, — hogy nem támogathatók egy olyan mozgalom, amelynek a szervezeti alapszabályok módosi-

lásának kérdése csak eszköz az országos párt jelenlegi vezetőségének gyengítésére.

— Részemről nem adtam fel a se-

ményt, hogy a gyergyószentmiklósi nagygyűlés a megértés jegyében fog helyezni s nem kerül a sor pártszaki dásra.

Román-magyar perszonálunió a láthatáron.

Hogyan képzelik el az utópisták Pán-Európát? — Ferdinand király lenne Habsburg Ottó régense. — Ghica herceg szenzációs beszéde a pán-európai kongresszuson.

(Bécs, október 5.) A bécsi Pán-Európa kongresszuson ma szenzációs beszéd hangzott el. Ghica-Dumbraveni Leon herceg a román pán-európai mozgalom kiküldöttje beszédét mondott a középeurópai konföderáció érdekében és leszéde folyamán hangsúlyozta a magyarok iránti rokonszenvét. A beszéd érdekesebb részeit alább adjuk:

Román-magyar barátság.

A tervbevett konföderáció tagjai Románia, Magyarország, Lengyelország, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Ausztria és valószínűleg Bulgária lennének, amelyeknek védekezniök kell az orosz, illetve német befolyás ellen. Ha a konföderáció nem jönne létre, terméshetszerü következmény lesz, hogy Ausztriát Németország karjaiba kergetnék. Ez pedig a versaillesi békével nem egyeztethető össze. Románia és Magyarországnak pedig, amely államokat közös gazdasági és politikai érdekeik fűzik össze, szinte életszükségletet jelent ez a konföderáció. Ez a két ország különben, hála egyéniségüknek, ellen tudott állani 160 millió szláv és 100 millió német befolyásának és most sem tehet mást, minthogy szolidárisan egymás mellé álljon. Az utódállamok kisebbségei nem volnának kénytelenek feláldozni nemzeti indígyidualitásukat s anyanyelvüket.

Az utódállamoknak ma békére és nyugodtságra van szükségük, hogy együtt haladjanak az európai civilizációval. Ezt a békét és nyugodtságot pedig csakis e szép terv megvalósításával lehetne elérni. Minden nemzetnek megmaradhatna a maga szuverenitása, államformája, alkotmánya, azonban a hadsereg, diplomácia és vám közös lenne. A konföderációt egy 88 tagú tanács vezetné és négy minisztere lenne, az elnökön kívül. Ez az öt férfi vezetné a külügyi, pénzügyi, hadügyi, államgazdasági és közlekedésügyi reszortokat. A konföderáció esetén egy nemzet sem ragadhatná magához a hegemoniát a másik állam rovására. Ezzel megszűnnének a surlódások is, az egyes államok között.

Ghica herceg a magyar királykéréséről.

Ghica herceg ezután egy igen

érdekes témára tért át: a magyar királykérdésre. A közhangulat után ítélve valószínűnek tartja, hogy Magyarország a Habsburgokat hozza vissza a trónra és az esetben a fiatal uralkodó (bizonyosan Ottót értette alatta) felett a román király venné át a régensséget. Románia uralkodója koránál, helyzeténél és képességénél fogva a legalkalmasabb lenne arra, hogy a fiatal király felett a régensséget gyakorolja. Más megoldás Magyarországra nézve szinte lehetetlen. Nem ajánlhatják fel másnak a Habsburgok koronáját, vagyonát és palotáját, hiszen a Habsburgok nem követtek el bünt, ha csak azt nem, hogy elfelejtették azt a körülményt, hogy országuk nemcsak németekből, hanem más nemzetiségekből is áll, akiknek szintén joguk van a napot élvezni. Ez a hiba azonban így korrigálva lenne s így nem okozna veszedelmet a terv ilyen körülmények között a Habsburgok visszatérésére. A magyar nemzet

különbön predesztinálva van arra hogy királya legyen, mert a magyarok szinte kívánják a több nemzet közül abban, hogy elnyomás esetén is hűségesen ragaszkodnak uralkodójukhoz.

A magyar nemzet az egyedül az ázsiai fajok közül, — folytatta Ghica herceg érdekes beszédét — amely teljesen magáévá tette az európai civilizációt és művészetét, tudósai ma első helyen állanak. És azt a tényt, hogy jószívűek, bizonyítja az a körülmény is, hogy a fogoly román tisztekkel az összes országok közül a magyarok bántak a legkevésbé. Ha Magyarország a múltban hibákat is követett el Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákiával szemben, biztos, hogy ez a jövőben nem fordul elő és az is bizonyos, hogy nem fűti őket ma sem a bosszú gondolata. Még kevésbé gondolnak bosszúra a jövőben, amikor a konföderáció adja meg a közös politikai és gazdasági érdekek bázisát.

Újból működhet az aradi német iskola.

Goldis kultuszminiszter biztosította a németek ideit tanévét. — Bonyodalmak az iskola működése körül.

(Saját tudósítónktól.) Néhány nappal ezelőtt kelt hivatalos rendelet közli, hogy az iskolai tanév megnyitásokor betiltott aradi német elemi iskolának a közoktatásügyi miniszter ismét engedélyezte a működését. A betiltásnak és a mostani engedély megadásának érdekes mellékkörülményei vannak. Még tavaly történt, a liberális kormány uralma alatt, hogy a német iskola első osztályába nem jelentkezett annyi növendék, amennyit a törvény előír és így a timisoarai tanügyi inspektoratus nem engedte meg az elemi első osztályának a megnyitását, ami évről-évre az iskola egy-egy osztályának megszűnését idézte volna elő.

Az ideit tanév elején azonban más volt a helyzet. Az első osztályba negyvenhárom szülő iratta be gyermekét, de annak dacára, hogy ez a szám már elérte a törvényben előírt szükséges minimumot, a timisoarai tanügyi inspektoratus ismét közbelépett, az elemi első osztályának megnyitását betiltotta.

Az aradi némettség vezetői ekkor azonban már súlyos sérelmet láttak a timisoarai inspektoratus jogtalan intézkedéseiben és a közoktatásügyi miniszterimhoz fordultak jogorvoslásért, ahol erre nézve kedvező ígéretet is kaptak. És a deputáció a siker biztos elérésének érdekében intervencióra bírta magát Goldis László kultuszminisztert is. A kultuszminiszter a napokban leküldött, a megnyitást engedélyező rendeletével valóban teljesítette is ígéretét, de most újabb nehézség merült fel az első osztály megnyitása körül, mivel az annak idején jelentkezett növendékeket közben különböző román tanyelvű, állami iskolába osztották be. Az öröndetes rendelkezésnek hírére azonban valószínűleg minden német szülő siet kivenni gyermekét az illető iskolából és az állami iskola igazgatójának kötelessége visszautalni a német tanyelvű gyermekeket saját nyelvű iskolájukba.

Lagnás Miska az Innsbrucki bíró előtt.

gy istállófiu bárónak adva ki magát, a legelőkelőbb risztokrata körökbe furakodott és mindenkit meglopott.

(Innsbruck, okt. 5.) A neve, amely cimeres névjegyén díszel, báró Ungern-Sternberg Frigyes Nontz Agoston Márta. Mielőtt a szüleirol mást nem is tud, mint hogy előkelő szerepet játszottak az esztrazsági társadalomban. — Hogy élnek-e még, azt a báró nem tudja, mert 1913-ban eltávozott hazulról és azóta megszokadt minden összeköttetése. Hogy hol írt ez idő óta? Anna is kész a válasz. — Legelőbbet Vay grófnő asztélyában; azonban, hogy a kaszly merre van, azt nem hajlandó megmondani, mert menyasszonya rost ott tartózkodik. Különben megfordult Svédoban, Franciaországban, Olaszországban, Magyarországon. 1924-ben Mennőre-ban telt. Ott legelőbb báró Klingspor társaságában volt, aki emutatta őt Maatner-Markhof bárónőnek és ennek Absam melletti birtokán sokáig időzött.

Igy adta elő ezt a báró az innsbrucki körülmények tárgyalásán.

— És miből él? — kérdezte a bíró.

— Rokonsáimtól havonta 250 frankot kapok. Van saját autóm.

A bíró ezalatt lapozott az iratokban, azután felállított és azt kérdezte:

— És miért lopott?

— En? — válaszolt a báró lehajborodottan. — Kérem kihallgatni a bárónőt, ő majd megmondja, hogy...

— A bárónőt már kihallgattuk — vágott közbe a vizsgálóbíró. — Őnt fényleg báró Klingspor vezette be mála 1924-ben. Azonban a bárónő is többször érdeklődött az őn szülei iránt, de sohasem kapott felvilágosítást. Őn többször elutazott és mindig sok pénzzel tért vissza.

— Rokonsáimtól hoztam.

— Rendben van. Az autós költségeit ki viselte?

— Én természetesen.

— No, nem éppen. A bárónő sok számlát küldött és az autót is ő vette az őn rábeszélésére. Őn-mél találtak egy értékes dohánytárcát, amelybe egy M. betű volt vésvé.

— Igen; a Károly király-puccs után ugyanis Magyarországból Csehországba szöktem Eszterházy grófnővel együtt, azután beálltam a cseh hadseregbe. Volt alkalmam az elnök ur leányával megismerkedni és bizonyos lovagias szolgálatokért kaptam a dohánytárcát.

— Ugy? Noshát most majd én beszélek — szólt a bíró.

— Őn nem báró Sternberg a négy keresztnevvel, hanem őn Rudolf Raschel. Őn nem földbirtokos, hanem kitűnt, istállófiu, néha-néha házi szolgáló. Őn nem rokonsáimtól kapta a pénzt, hanem lopta. Tizennégy éves kora óta legelőbb tízszer volt becsukva kopásért. Igaz?

A báró lehajította fejét és hallgatott.

— Adt csak közelbe ént, azt meglopta — folytatta kénytelenül a bíró.

— Rossz szokásból — felelte a vádlott. — Nem birtam erőltetve szokni.

— 1920 óta kezd szerepelni mint báró Sternberg. Befértéközött az előkelő körökbe és feltűnő sokat költökezelt. Roppant adósságokat csúszalt; csak cipőkre 900 schillingnél többet költött; ruhákra, fehérneműekre, ékszerekre összesen 8000 schilling adósságot csúszalt. Mindenütt mint báró Sternberg, mint báró Klingspor barátja, mint Maatner-Markhof bárónő bizalmasa lépett fel.

— Kérem, én az adósságaimat

Döntőbírói kér a román-magyar kormány.

A svájci belügyminiszter delegál bírót a két ország közötti határkérdések ügyében.

Mai számunkban megírjuk, hogy egy háromtagú magyar delegáció érkezett Bucarestbe a határmenti lakosok kártérítési igényeinek rendezésére. Már hosszabb idő óta több helyi bizottság tárgyalt a Magyarországi és Románia által kötött egyezmény értelmében a határ által kettészelt megyék és városok vagyoni igényeinek rendezéséről. Mivel azon-

ban még néhány kisebb jelentőségű kérdés függőben van, az egyezmény alapján a svájci belügyminiszter jog döntőbírói kijelölni. A döntőbíró személyére nézve a magyar és román kormány együttes előterjesztést ajánl tenni és ennek megbeszélése céljából a három magyar delegátus ma hosszús tárgyalásokat folytatott Bucsan államtitkárral.

— Csak részben. Körülbelül három ezer schillinget. A többivel adós maradt. És miből fizette? Csalt és lopott. Vallja be: hol, ki-let rabolt ki? Honnan lopkodta össze a rengeteg pénzt, amely fényűző életére kellett?

— Kérem, bíró ur, nem tudom. Ellenállhatatlan kényszer vitt reá. Rossz szokásból történt.

Egyelőre vizsgálati fogságban marad, míg a vizsgálatot befejezik. Azután majd valamelyik fey házban lesz ideje leszokni a rossz szokásairól.

A „báró ur” lehorgaszott fővel tért vissza a két szorongós-ór között a börtönbe.

Tarthatatlan az aradi iskolák helyzete

Az iskolaépületeket nem a tanulók használják. — A magyar iskolák állapota a legszomorúbb. — Újépületeket tervez a prefektus.

(Saját tudósítónkatól.) Moldovan József aradi tanfelügyelő a napokban egy terjedelmes memorandumot juttatott el Boneu Váral vármegyei prefektushoz, melyben igen szomorú képet festett az aradi iskolahelyzetéről. A tanfelügyelő sorra felemlíti azokat az épületeket, amelyek eredetileg iskolák számára emelték és melyeket azonban a háború, illetve az impérium átvétele óta más célokra használják fel.

Majdnem 200 tanuló egy teremben!

A memorandum alapján aztán ma Boneu prefektus Angel polgármester, Mutiu rendőrprefektus és Moldovan tanfelügyelő kíséretében sorra járta az iskolákat és megállapította, hogy a memorandum adatai szomorú valóságok és amennyiben sürgős intézkedés nem történik arra vonatkozólag, hogy ezek az épületek eredeti rendeltetésüknek szolgálatába kerüljenek vissza, úgy annak a körülménynek, hogy egyes kis tantermekbe száznál több tanuló zsúfoltak össze, rövidesen meglesz a szomorú következménye. Így például a gáji magyar iskolában, ahol az épület legnagyobb részébe a gáji kerületi rendőrség van elhelyezve, a hét elemi osztály négy terembe szorult össze, míg a gáji magyar nyelvű óvodában egyetlen és alig nyolc négyzetméter nagyságú teremben 185 tanuló van összehúzóva! A Str. Oltuz (Illés-ucai) iskolában tizenhárom osztály 8 terembe szorult és azért aztán a késő esti órákig folyik a tanítás.

Boneu prefektus gyors segítséget kér.

— Ez a vélemény a legsúlyosabb erdő... a tuberkulózis-

na vezetett — mondotta munkatársainak Boneu prefektus — aki különben sajnálattal vette tudomásul, hogy ezek az állapotok leginkább a magyar tanylevű iskolákban és óvodákban fordulnak elő.

— Minden körülmények között meg kell mentenünk a jövő generációt — folytatja a prefektus. — Intézkedni fogok, hogy a hivatalok által lefoglalt iskola épületeket sürgősen ürítsék ki és azokat eredeti rendeltetésük számára adják vissza. Sajnos azonban, hogy még ezáltal sem lesz elegendő hely a tanulók befogadására. Nagyon kevés iskola van Aradon és különösen elemi iskolákban és óvodákban van hiány. Ujaradtól kezdve a város legelőbb részében két négyzetkilométeres körzetben egyetlen egy elemi iskola sincs!

— Ezen a helyzeten pedig sürgősen javítanunk kell. Elhatároztam, hogy rövidesen ankétet hívok egybe az égető kérdés megvitatására és az a tervem, hogy közadakozásból egy 4-4 osztályos román-magyar-román tanylevű elemi iskola számára a prefektura területén lévő kertben, a Tabajdy-és Erzsébet-körut sarkán egy modern felszerelésű, új iskolaépületet emeltünk. Addig is azonban, amíg ez a terv a keresztülvitelig jut el, — ismétlem — mindent megteszek a lefoglalt magyar iskolák felszabadítása és a súlyos tanügyi helyzet megkönnyítése érdekében.

— Árviz pusztít Indiában. Londomból táviratozzák: Indiában a nagy esőzések miatt óriási áradások vannak. Mantla várost a vízárak teljesen elöntötte és csak ebben az egy városban kétszáz ember fulladt a vízbe. A birmai vasutalozatot az árviz teljesen tönkretette.

Az igazán és pennibőlis hímítő, agonnal eltűnnek, ha CADUM KENŐCSÖT használja.

A diákok és a ping-pong

Méret tartották meg a pesti diákoknak a kávéházban?

(Budapest, október 5.) Az Aradi Közelny mai számában jelentette, hogy Budapest rendezőbizottsága a diákokat kiűzte a nyilvános szórakozóhelyekről. — Marinovitch Jenő főkapitány az ezirányban érdeklődő hírlapíróknak kifejtette, hogy igen szomorú adatok állnak rendelkezésére arra vonatkozólag, hogy az ifjúság züllesnek indult.

Megfigyelések alapján bebizonyosodott tény, hogy a tanulóifjúság egyre tömegesebben keresi fel a szórakozóhelyeket. Főképp azokat, amelyekben ping-pong teremek létesültek és pedig nemcsak iskolai órák után, hanem az órák idején is. Szigorú rendelkezést kellett tehát életbe az ifjúság züllesének megakadályozására s e célból javasolta az összes vendéglők és kávéházak tulajdonosait, hogy iskolásgyermekeket ne szolgáljanak ki, mert ellenkező esetben az italmelési jog megvonásával sújtják a tulajdonosokat.

Jószomszédság.

Véresne verte szomszédját.

(Saját tudósítónkatól.) Véres menényilet történt ma reggel Aradon a Str. Alba Julia (Zsófia) ucca 8. számon házában. A ház egyik lakója Balál Mangit lakása előtt separte az udvart, amit Filimann Péter, ki szintén a házában lakik, meg akart akadályozni. — Szóváltás támadt köztük és Filimann rátámadt Balál Mangitra, a ki lakásába menekült. Az ingerült ember azonban utána rohant és valami éles tárgyval addig ütötte a szerencsétlen leányt, amíg ájultan esett össze. A sikoltozásra berohant lakók kiharadták a leányt a dühöngő ember kezétől és azonnal orvosért lettek.

Dr. Biksz Mór orvos ment ki a helyszínre és bekötözte a leány sebeit. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Balál Mangit fején és felső testén szenvedett súlyos sérüléseket. A leány hozzátartozói az esetről jelentést tettek a negyedik kerületi rendőrségnek, ahol elmondták, hogy Filimann már nyolc ízben tört be lakásukba és minden módot felhasznál, hogy kellemetlenkedjék nekik. Alítottag többek előtt kijelentette, hogy addig nem nyugszik, míg ki nem üldözi őket a lakásból. A rendőrség jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és megindult az eljárás.

Meghalt Jászai Mari.

A nagy magyar tragika hét hónapi súlyos betegség után 77 éves korában kiszervezett. — Jászai Mari pályafutása.

(Budapest, október 5.) A magyar színművészetnek ismét súlyosan nagy gyászja van. Hosszas betegeskedés után ma délelőtt 9 órakor a János-szanatóriumban meghalt Jászai Mari, a Nemzeti Színház örökös tagja, a nagy magyar tragika. A művész nő március cukorbetegséggel március óta feküdt a szanatóriumban, ahol hat héttel ezelőtt influenza támadta meg. Ettől az időtől kezdődően állapota egyre súlyosbodott. Az elmúlt éjszakán 11 órakor hirtelen nagyon rosszul lett és ezzel megkezdődött Jászai Mari agonizálása. Az eszméletét elveszítette és azt ma bekövetkezett haláláig már vissza sem nyerte többé. Az elhunytat a Nemzeti Színház a maga halottjának tekinti és a színház előcsarnokában ravatalozzák fel, ahonnan a Kerepesi-úti temetőbe kísérik el utolsó útjára és ott az évekkel ezelőtt felépített sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Marika színésznő lesz.

A legnagyobb magyar tragika hetvenhét esztendővel ezelőtt született a komárommegyei Aszódon. Nagyon szegény szülőktől származott, akik korán árvaságra hagyták Jászai Marit. Jászai még a szülei életében a színi pályára akart lépni, de szülei ellenkeztek ezt a szándékát és végül is Székesfehérvárra szökött, ahol beállott Hubai színigazgató társulatához. Itt lépett fel legelőször, mint néma szereplő a „Peleskei nótárius”-ban, majd Molnár György budai Népszínházának lett a tagja, de itt sem adtak neki megfelelő szerepeket, sőt tehetségtelenségnek találták. Kolozsvár volt pályafutásának következő állomása, itt aratta első sikereit és itt fedezte fel Orczy intendáns, aki a Nemzeti Színházhoz szerződtette. Az ország első színházában egymásután aratta hatalmas sikereit és valósággal ő népszerűsítette Magyarországon a klasszikus görög tragédiákat. — A görög sorstragédiákkal rokon klasszikus francia drámák női főalakjai is felejthetetlen sikereket hoztak Jászai művészetének. — Őriási sikere volt Madách „Az ember tragédiája” Évájában és azt az alakítását később sem tudták megközelíteni. Rossz szerepeket nem ismert Jászai, aki nemcsak drámai alakításaival tette ismertté a nevét, hanem előadó és szavalóművészetével is únéppé avatta azokat az estélyeket, amelyekben szerepelt. Legjobb szerepei az Elektra, az Antigone, a Kleopatra, Stuart Mária, Medea, Sudermann „Otthon”-jának női főszerepe, Gertrudis királyné a „Bánk bán”-ban, Turán Anna, az „Idegen nő” és még sok száz értéket jelentő színmű, amelyek vezető női szerepeire máig sem találtak Jászaihoz mérhető utódot.

A keltéri aranykoszora.

A végtelenül szerény Jászai Marira jellemzően érdekes az a kedves eset, amely a budapesti Nemzeti Színház huszonötödik életrajzi előadásán történt. Sophocles tragédiáját a keltéri megemlékezés alkalmán előadta Csiky Gergely fordította és először idegen nyelvre s a nagy

aradi drámáiról erre a fordításra egyenesen Jászai Mari művésze inspirálta. Őriási és példátlan esemény volt, hogy klasszikus tragédia néhány hónap alatt huszonöt előadást érhet meg, ami természetesen Csiky mellett elsősorban Jászai érdeme. A jubiláris előadás közönségének tüntető tapsára Csiky Gergelyvel együtt lépett a függöny elé a művész, aki mellett az Országos Kaszinó nevében gyönyörű aranybabérkoszorút nyújtottak át. A nagy testi erejétől is ismert Jászai, az aranykoszorút ketté törte és az egyik felét Csikynek nyújtotta át, amit a közönség tomboló lelkesedéssel vett tudomásul.

Jászai Mari több ízben megfordult külföldön is és Bécsben is sokáig emlékezetes sikert aratott. Tökéletesen beszélt angolul és több angol színdarabot ültetett át magyar nyelvre s bebizonyította, hogy nemcsak a színjátszásnak, hanem az írásnak is művésze.

Jászai Mari vendégszereplései Aradon

A művész gyakran járt vidékre vendégszerepleni, de a legszívesebben mindig Aradra jött, a hova 1916-ig majd minden esztendőben ellátogatott. A vidéki színtársulatok tagjai valósággal rettegtek a Jászai-estéktől, mert a művész nemcsak maga akart tökéleteset adni, de a legkisebb szereplőtől is megkivánta a leg-tökéletesebb szereptudást és igyekezetet. Aradon utoljára 1916-ban volt, amikor az „Otthon”-ban, a „Borgia Lujzicá”-ban, a „Tolonc”-ban, a „Medea”-ban s egy „Vén leányok” című angol darabban lépett fel. Jellemző az is, hogy ebben az utóbbi darabban egy epizód szerepet vállalt magára és az csak természetes, hogy ez az alakítása is felejthetetlen lesz azok számára, akik látták benne.

Maga főzte az ebédjét.

Szerénységére és egyszerű életmódjára a legjobb tanúság az, hogy Aradon sohasem szállott szállodába, hanem az Asztalos Sándor-ucca egyik szerény polgári lakásában vendégeskedett néhai Kultsár Lajosnál, akit nagyon szeretett. Kultsárné, aki most Ladiszlav Józsefnek a felesége, nem bizonyíthatta be Jászai előtt, hogy mennyire művésze a főzésnek, mert Jászai Mari sajátkezüleg főzte meg nemcsak az ebédjét, hanem a puliszkáját is, amit nagyon szeretett. Az elhunyt aradi tartózkodásai során is minden nap nagyobb sétákat tett és kedvenc sétaútja az Asztalos Sándor-ucca és a vesztőhely közötti út volt. Minden nap meglátogatta a vesztőhelyet, amiben még az sem gátolhatta meg, ha zuhogott az eső. Jászai Mari nagy vagyont gyűjtögetett volna magának, de ő nem vágyott gazdagságra és több boldogságot jelentett neki, ha mások szenvedésén segíthetett. A háború alatt állandóan járta a katonakórházakat és a fogolytáborokat. Mindenképp volt kedves és vigasztaló szava s mindenképp számára

Nem egy külföldi szerző barátságának budapesti sikerét Jászai fordítói készségének köszönhette.

Jászai Mari végrendelete.

Jászai Mari még egészen fiatal leány volt, amikor férjhez ment Kassay Vidorhoz, az akkori idők legkiválóbb komikusához, akivel azonban csak néhány esztendőig élt együtt, azután elváltak egymástól. Jászai, aki életében alig érintkezett a családjával, betegsége alatt már szívesen látta őket. Általános örökösének az öccsét és egy Dódi nevű unokaférfját tette meg. Az örökség igen értékes egyik háttérrel, nagy könyvtárból, porcellán, kép és szoborgyűjteményből áll. Az elhunyt végrendeletében rendelkezik levelezéséről is, amelyben megőrizte kora ifjúságától kezdődően minden okmányát, irományát és naplóját. Ezeket most egy tanár barátjára bízta azzal a kéréssel, hogy az adatok alapján írja meg hiteles élettörténetét.

akadt valami ajándéka is. Legutolsó aradi fellépéseinek egész díszletdíját a katonakórházakban szenvedőknek adta.

Elmaradt Jászai utolsó aradi útja.

Aradra különben nemcsak azért szeretett járni, mert a várost nagyra becsülte és szerette, hanem mert nagynénje volt Klárné-Angyal Ilkának, aki az aradi közönségnek sok esztendőn keresztül kedvenc színésznője volt. Nagyon szerette néhai Kultsár Lajost is, amit azzal mutatott ki, hogy senki mástól meghívást nem fogadott el és aradi tartózkodásai során sohasem kerülte el Kultsárék háztájtát, akit nemcsak mint embert, hanem mint színészt is nagyra értékelt. Három esztendővel ezelőtt ismét készült Aradra, a művészetek minisztere is megadta a fellépéshez az engedélyt, azonban az utolsó pillanatokban a határról kellett visszafordulnia és így nem láthatta meg többé Erdély földjét, nem indulhatott el többé kedvenc aradi sétaútjára.

Lupu nem készül külön akcióra.

Csatlakozik a fuziót kimondó párt határozathoz. — Jorga körlevele a vidéki pártvezérekhez.

(Bucuresti, október 5.) Lupu dr. kijelentette az újságíróknak, hogy amennyiben akadályozva lesz a vasárnapi kongresszuson való megjelenésben, levélben fogja csatlakozását bejelenteni. A parasztpárti vezér egyben erélyesen megcáfolta azokat a híreket, hogy külön akcióra készül.

(Bucuresti, október 5.) A Lupu közli Jorgának a nemzeti párt vidéki szervezeteinek elnökeihez intézett levelét, amelyben kifejti, hogy Maniumak a pártkongresszus összehívására vonatkozó eljárása szabálytalan és kéri, hogy közöljék véleményüket október 7-ikéig.

A megszállott Németországból

Francia altiszt agyonlőtt egy tanuló németet.

(Páris, október 5.) A francia megszállás alatt levő Neustadt németországi városban német hazafiasságnak rendeztek, amelyet egy francia altiszt provokáló magaviselettel akart megzavarni. Az ünneplők felháborodásukban nekiesetek a francia altisztnek, akit elégegni kezdtek, mire az előrántotta revolverét s egy németet agyonlőtt. Az altisztnek a kavarodásban sikerült ugyan elmenekülnie, de feljelentésre a francia katonai hatóság letartóztatta. A német és a francia hatóságok a vizsgálataj együttesen folytatják le az újabb incidens ügyében.

Kavarodás

Ádám professzor körül.

Az egyetemi kar szembehelyezkedett a kormány akaratával. — Ádám kinevezése befejezett tény.

(Budapest, október 5.) Ádám Lajos professzorra történt kinevezése kapcsán megindult különféle akciók még mindig nem ültek el. Ma a MONE hivatalos lapjában nyilvánosságra jutott az a felirat, amely állítólagosan azonos volna az egyetemi karnak a kultuszminiszter kezébe juttatott memorandumával. A felirat egyik mondatában azt kérde: milyen államérdek követelte a kar által arra érdemesnek nem talált egyén kinevezését? Tiltakozik a felirat az ellen is, hogy protekció legyen az irányadó a kinevezéseknél. Azt is kijelenti a memorandum, hogy a fakultás függőben tartja Ádám Lajos tanári jogait. Ez a közlés igen nagy meglepetést keltett, mert még nem volt példa arra, hogy bizalmas kári határozatokat és azok nyomán készült feliratokat nyilvánosságra hozzanak.

Amennyiben ez a közlés megfelel a valóságnak, meg kell állapítani, hogy az egyetem orvosi fakultásának tanárai nyíltan szembeállanak a kormányzó és a kormány akaratával. Illetékes körökből nyert értesülésünk szerint ezt az Ádám Lajos esetében hozott tiltakozást ugyanazon sors éri, mint a hasonló ilyen óvásokat: irattárba helyezik.

Ha a tanári kar — mondja informátorunk — Ádám Lajos tudományos értékében kételkedik, csak önmagát dezavualja, mert hiszen már tíz év előtt olyan alapos tudósának minősítette, hogy Dollinger és Verebely Tibor sebészprofesszorok előterjesztésére a sebészet magántanárává habilitálták. Egyébként Ádám Lajos professzori kinevezése befejezett tény és ügyében újabb döntés nem következhet.

Művészet.

Rózsahegyit ünneplik Amerikában.

A nagy magyar művész színpadi sikerei az újvilági színpadokon.

(Newyork, október 5.) Rózsahegy Kálmán amerikai vendégszereplése a legnagyobb sikert eredményezte. Az amerikai lapok elragadtatással írják a magyar művész káprázatos játékáról.

Rózsahegy Kálmán — írja egyik lap — második feljöttéről nem kritikát, hanem krónikát kellene írni. Harminc év óta nem produkált amerikai magyar színpadon senki hasonlót. Megleptek, megdöbbentettek bennünket azok a magaslátok, amelyekbe játéka felcsökött.

Rózsahegy Kálmán a Cigány társulatban lépett fel és a közönség lelkesen megtapsolta azt a bejelentést, hogy egyik legnagyobb szerepében, a Vén gazemberben újra fellép. Legközelebbi fellépése vasárnap lesz, amely elé nagy várakozással tekint a közönség.

Az aradi színház heti műsora. Szerdán: Őszi szerelem, színmű. Bemutató-előadás. (A. bérlet.) Csütörtökön: Őszi szerelem, (B. bérlet.) Péntek: Elvált asszony, operett. (C. bérlet.) Szombat: Marica grófnő. (A. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: Diadalmasszony; 6 órakor: Nagytakarítás; 9 órakor: Alexandra. (Bérletszünet.)

Elvált asszony. Fall Leo, a nemrégiben elhunyt világhírű bécsi komponista egyik legértékesebb és legszebb muzsikájú darabját, az Elvált asszonyt eleveníti fel pénteken kitűnő szereposztásban a színtársulat. Ezúttal mutatkozik be a közönségnek Örvössy Géza, a társulat új énekesnője. A főszerepeket Zöldhelyi Anna, Betegh Béby, Gyöző, Hetényi Szentgyörgyi, Olasz, Jávor, Mészáros, Kun, Deésy játsszák. A kitűnő operettet Hetényi rendezi és Gellért dirigálja.

A "Minerva" közművelődési iroda október 10-én 8. u. 5 órai kezdettel nagy műsoros előadást rendez a Kulturpalotában, amelynek programja a következő: 1. Prolog. Dr. Reichel Jenő hírlapíró. 2. Opera-áriák: Ladiszlav József színművész, zongorán kíséri; Klohsz Frigyes. 3. Szabadelőadás. Kara Gyöző főgimnáziumi tanár. 4. Versek. Seidner Imrétől. Előadja: Szalkács Mária. 5. a) Paderewsky (Kreisler: Menuett); b) Dodla: Tendresse. Hegedűn előadja: Dr. Mezey Zsigmond zenetanár, zongorán kíséri; dr. Mezeyné-Zay Margit zenetanárnő. 6. Férfi négyes. Éneklők: Faludi Károly, Ladiszlav József, ifj. Faludi, Fancsy T. 7. Tánccok: Küry Klárka táncművész, zongorán kíséri; Klohsz Frigyes. 8. Életrajzok: I. "Minerva". Kornett Mancsi. Zongorán kíséri: Szabó Eszike. 2. Várszínház. Kovács Piri—Faludi Béla. Zongorán kíséri: Stolnescu N. 3. Pásztorlány. Origurescu festőművészől stíluszerű zenekísérettel. 4. Mulandóság. Oláh Imre, zongorán kíséri: Matusik Jucika. 5. Május. Tabló. Zongorán kíséri: Ottovay Gitta. Rendező: Faludi Károly.

Rakovszky visszatér Budapestre.

A magyar belügyminiszter felépült betegségéből. — Beadta lemondását Bethlen miniszterelnöknek.

(Cluj, okt. 5.) Rakovszky Iván magyar belügyminiszter e hét végén elhagyja Kolozsvárt és visszatér Budapestre. A miniszter állapota már teljesen kielégítő és láza már napok óta nincs. Lemondását, amelyet a Magyar Távirati Iroda jelentett, Perczel miniszteri tanácsos útján levélben továbbította Budapestre.

(Budapest, október 5.) Rakovszky Iván magyar belügyminiszter Kolozsvárról, ahol még ma is betegen fekszik, Bethlen István miniszterelnöknek benyújtotta lemondását. A lemondó levelet Rakovszky felesége adta át gróf Bethlennek és a belügyminiszter hangsúlyozta soraiban, hogy azért bocsájtja rendelkezésére állását, mert betegsége előreláthatólag még hosszabb ideig kényszeríti hivatalától való távollmaradásra.

Betegsége buktatta meg a belügyminisztert.

Rakovszky lemondását már régóta várja az ellenzéki sajtó. A frankügy kapcsán már egyszer lemondott állásáról, a miniszterelnök azonban nem fogadta el, mert az volt a véleménye, hogy a frankügy nem bolygathatja meg a kabinetjét. Hiába volt az ellenzéknek minden sakküzése, amellyel a belügyminisztert lemondásra akarta kényszeríteni, a miniszterelnök védte azt az álláspontját, hogy senkit sem ejt el munkatársai közül. Rakovszkyt politikai okok nem tudták menesztetni, de megbuktatta a betegsége. A bel-

ügyminiszter távozását az komoly okok is sietteték. Politikai körökben hangsúlyozták, hogy a közeli képviselőválasztás is hozzájárult Rakovszky távozásához. Bethlen István grófnak olyan belügyminiszter kell a választásra, aki teljes munkaerővel és energiával tudja megvédeni a minisztercsoportjának érdekeit.

Ki lesz Rakovszky utóda?

Információink szerint a miniszterelnök minden valószínűség szerint elfogadja a belügyminiszter lemondását és ezt talán már pénteken bejelenti a minisztertanácsnak. Előreláthatólag néhány napra vagy maga a miniszterelnök, vagy Vass József népjóléti miniszter veszi át a belügyminiszteri ügyeinek vezetését. Politikai körökben úgy tudják, hogy csak két komoly jelölt van a belügyminiszteri állásra: az egyik Vass József, a jelenlegi népjóléti miniszter, a kinek belügyminiszterségét az egységes és kormánytámogató keresztény gazdasági és szociális párt hosszánával fogadná, a másik Fischer Ferenc dr. pécsi főispán, akit különösen a felső körök látnának szívesen.

Az ellenzéki pártok véleményével szemben a kormányhoz közel álló körök úgy tudják, hogy bizonytalan, vajjon a miniszterelnök elfogadja-e Rakovszky lemondását. Valószínűnek látják, hogy csupán a betegsége idejére gondoskodik helyetteséről.

Miért futták le az erdélyi Páneurópa-akciót?

A bécsi Páneurópa-kongresszuson szóba hozzák az erdélyi szervezkedés leállításának ügyét. — Coudenhove-Kalergi gróf válaszolni fog a kérdésre.

(Bécs, október 5.) A kisebbségi kérdéssel a Páneurópa-kongresszus külön bizottsági ülésen fog foglalkozni. A magyar delegáció nevében ugyanis Lukács György és Faluhelyi Ferenc szóba fogják hozni azt, hogy Coudenhove-Kalergi Richard gróf lefoglalta az erdélyi magyarság Páneurópa-szervezetének megalakulását. Ebben az ügyben Coudenhove-Kalergi gróftól határozott magyarázatot fognak kérni és egyben javaslatot fognak előterjeszteni a kisebbségi probléma rendezéséről.

A kongresszuson az Aradi Közönségi bécsi szerkesztőjének egyébként alkalmá volt beszélgetést folytatnia Huberman Broniszlával, a világhírű hegedűművésszel, aki már kezdettől fogva Páneurópa legtekélyesebb propagálói és Coudenhove-Kalergi gróf segítőitársai

közé tartozik. Huberman Broniszláv a beszélgetés során a következő nyilatkozatot tette:

— Páneurópa az egyetlen védekezés mindennemű imperialisztikus elnyomás ellen. Abban a pillanatban, ha Páneurópa megvalósult, a kisebbségi kérdés automatikusan megszűnik, mivel Páneurópát nem államok, hanem kulturális és gazdasági szövetségben élő nemzetek fogják alkotni.

— Az ön által említett erdélyi esetet nem ismerem, azonban teljesen kizártnak tartom, hogy Coudenhove-Kalergi gróftól bizonyára a célszerűségnek megfelelő intézkedésével a magyar kisebbség ellenes érzelmek vezettek volna. Biztosra veszem azt is, hogy Coudenhove-Kalergi gróf alkalmas fog találni, hogy erről az erdélyi magyarságot meggyőzze.

Tanase 120 tagu revütársulata október 11., 12. és 13-án tartja előadásait az aradi városi színházban. Részletes műsor és jegyek kaphatók Oláh Sándor könyvkereskedésében.

Szombat Marica grófnő, ez a sláger-operett kerül színre. Vasárnap délután 3 órakor Diadalmasszony operett, 6 órakor Nagytakarítás színmű, este 9 órakor pedig új szereposztásban a nagysikerű Alexandra operett Zöldhelyi, Ker-

Jön a Muzsikns Ferkó!

Őszi szerelem. Szerdán mutatja be az aradi színház prózai együttese az Őszi szerelem című méltoszsántsó színművet. Pierre Wolf és Henry Duvernois egész Európában nagy sikert aratott darabját. Az Őszi szerelem a Ma darabja, izgatónan aktuális problémát tárgyal mindvégig vonzó és lebilincselő előadásban, a fordítás munkája Sebestyén Károly mesteri kezét és tudását dicséri. A darab főszerepeit Jávor, Fekete Irén, Gyöző, Kálmán Sári, Adorján, Mészáros Béla, Károly Klári, Révész, Olasz Lajos és Pállay Jászkák. A nagysikerű színmű szerdán A), csütörtökön pedig B) bérletben kerül színre.

A fascisták Nitti ellen

A volt olasz miniszterelnököt megfosztják állampolgárságától.

(Róma, október 5.) A fascista-sajtó gyűlése Nitti volt miniszterelnök ellen egyre jobban fokozódik. A Tribuna, a kormány felhivatalos lapja szokatlannul éles hangon ír Nitti külföldi szerepléséről és azzal a súlyos váddal illeti, hogy az ország ellen irányuló külföldi propaganda irányításának szállal az ő kezében futnak össze.

A lap felszólítja a külföldön élő olasz állampolgárokat ellenőrzésével megbízott bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot Nitti olasz állampolgárságának megvonására.

Szép vállalk

alabástromfehér karok és kezek, fiatalos friss arc, a szeplők, ráncok, pattanások és egyéb bőrtisztálanságok teljes eltűnése járnak a

DIANA krém
DIANA szappan
DIANA puder

következetes használata nyomán.

A frankhamisítók

a Kuria előtt.

A közönséget már nem érdekli a frankper.

(Budapest, október 5.) A Kuria ma kezdte meg harmadfokon herceg Windischgrätz Lajos és társainak frankhamisítási pörét tárgyalni. A végső foku tárgyalás iránt azonban a közönség részéről a legcsekélyebb érdeklődés sem nyilvánul meg és az ügy iratainak felolvasását üres padsorok előtt kezdték meg. A mai nap az iratok felolvasásával telt el, holnap az ítéleteket ismertetik és a Kuria kórtára minden valószínűség szerint csütörtökön kerül sor.

HA LAPUNK részére közölni valója van telefonon is hemondhatja. TELEFON SZAM 151.

— Örökmécses Batthyány Lajos emlékére. Bpestről jelentik: Nagyszabású ünnepség keretében holnap leplezik le a Szabadság-téren az 1849. október 6-án Budapesten kivégzett gróf Batthyány Lajosnak, Magyarország első alkotmányos miniszterelnökének emlékére felállított bronz mécsesét. A négy és fél méter magas, remek kivitelű emlékmű mellé fogja állítani Batthyány emléket és egy új életrajz lesz a főcímszóval.

— Eljegyzés. Wéber Károly (Cicri) és Izák Lajos (Hátszeg) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett)

A. Bagliere & Co. Ltd. London
világhírű fézfeszítők
I. Schutz-nál kaphatók.

— Egy kisgyerek beleesett a pocsolóba. Árdelean János alsósimándi gazda 18 hónapos fiacskája a szomszédos ház előtti mély, vízzel telt gödörbe esett. Mire ráakadtak, a szerencsétlen kisgyermek már halott volt. Az aradi ügyészség megindította az eljárást a gondatlan szülő ellen.

— Kutyakiállítás Aradon. Az aradi Foxterrier Klub vezetősége kérvényt nyújtott be a városhoz. A kérvényben előadták, hogy október 10-én kutyakiállítást akarnak rendezni és erre a célra a Neptun téri területet kérik. Az interimár bizottság holnap dönt a kérelem sorsa felett.

— Pénzhamisító bándát leplezték le Bucarestben. Bucarestből jelentik: Sorocaban a hatóságok egy bankjegyhamisító szervezetet fedeztek fel. A gyanúsítottak lakásán tartott házkutatás alkalmával a hamisításhoz szükséges gépet s igen jól sikerült 500 lejes bankjegyeket találtak.

YVERT katalógus

Sándor Ferenc könyvüzletében Arad.

— Autókatasztrófa a fővárosban. Bucarestből jelentik: Tegnap este a Lahovary-téren egy autobus kiakart kerülni egy kerékpárost, miközben a gyalogjáróba ütközött és felfordult. Hat utas és a sofőr súlyos sérüléseket szenvedett.

— Deutsch új tánckurzust kezd október hó 12-én a városligeti lövészetegyesület helyiségében.

GROSS és RENDY
uri szabó céghez
Arad, (új Neuman-ház)
a valódi angol őszi és téli szövet-
műveltségűek beérkeztek.

— Az ucca kövezését kéri a lakók. Az aradi O. Iosif (Bajza) és Budai Deleanu (Csokonai) ucca lakosai ma számos aláírással ellátott kérvényt terjesztettek be a városhoz. A kérvényben uccáik kövezését kéri. A mérnöki hivatal az interimár bizottság legközelebbi ülésé elé viszi az ügyet.

Forradalom Spanyolországban.

Rémhírek a berlini és londoni tőzsdén. — Madridban semmit sem tudnak a forradalomról.

A hivatalos lap megcáfolja a forradalom híreit.

(Páris, okt. 5). Tegnap délután a londoni és berlini tőzsdén az a hír terjedt el, hogy Spanyolországban forradalom tört ki. A Havas-egyházközség tegnap este Madridból közvetlenül beérkezett telefonon, de a spanyol fővárosban semmit sem tudnak forradalmi eseményekről. San Sebastianban, ahol a spanyol király tartózkodott, szintén nyugalom van.

(Páris, október 5.) Párisban el-

Aradi zarándokok utban Assisi felé...

Adelsbergben és Trieszt előtt a bóra dühöngése késleltette az utjukat. — Az aradi csoport Velencében. — Wild Endre dr. ülleirása az Aradi Közlöny részére.

(Saját tudósítókából). Hétfőn, szeptember 27-én indulnak el Itáliába az aradi zarándokok, hogy meglátogassák Assisi városát, Assisi Szent Ferenc megdicsőülésének 700 éves évfordulója alkalmából. Ugyanezen a napon Erdély több városából mentek a zarándokok Olaszországba, hogy résztvegyenek a világ katolikus társadalmának Assisi Szent Ferenc emlékére rendezett ünnepségén.

Az aradi zarándokokat dr. Wild Endre minorita rendi plébános vezette, aki a zarándokok utjának első részéről érdekes levélben számol be az Aradi Közlöny olvasóinak.

— Huszonhét városból egybegyűjtött erdélyi zarándokok szeptember 28-án érkeztek meg Adelsbergbe — írja dr. Wild — ahol megtekintették a világhírű cseppkőbarlang csodáit. Alig akartuk orthagyni a természetnek ezt a csodás világát, a rendelkezésünkre álló idő, sajnos, nagyon rövid volt arra, hogy a hatalmas cseppkőbarlang minden részletében gyönyörködhesünk. Az utiprogramm szabályozza az időnk, de viszont az időjárás meg tudja változtatni a

Védőbeszéd.

Irta: KELEMEN VIKTOR.

— Tekintetes törvényszék, a vádat megértettem és bünsőnek érzem magam. Védőm azt mondta, hogy azon a forró éjszakán, a tengerparton, a sötét fák alatt jogos védelemből emeltem legyőzött legjobb barátomra. Ez igaz, és én mégis bünső vagyok.

— Először kell kezdenem, hogy megértsenek. Husz éve ismerem barátomat, Ernőt. Együtt ültünk az iskolapadban. Együtt nőttünk fel. Elvალaszthatatlanok voltunk. Nemcsak a munkát és a pihenést, a bánatunkat és az örömlünket, hanem a vagyonunkat is megosztottuk egymással. Helyesebben: Ernő megosztotta velem, mert ő volt a jobbódu kettőnk között. Pályánk kezdetén, a küzdelmes években, gyakran támogatott. És mindazt, amit egymásért tettünk, fölkérés nélkül, önként tettük.

— Néhány év előtt vállalkozásba kezdtem, amelyhez nagyobb tőke kellett. Ernő figyelmeztet ki serte vállalatom fejlődésének minden állomását, tudta, hogy pénzre van szükségem, rendelkezett is kellő tőke felett, — és meg-

lenőrizhetetlen forrásból az a hír terjedt el, hogy Madridban és egész Spanyolországban lázadás tört ki, amely miatt Alfonz király le kellett, hogy mondjon a trónjáról. A spanyol félhivatalos lap azonban a riasztó híreket alapítványoknak minősít, amit igazol az is, hogy a király San Sebastianban nyaral, a miniszterelnök pedig politikai körúton van, amit nem lenne meg, ha zavargások törték volna ki.

programot is: Adelsbergben hatalmas vihar ért utól bennünket, úgy, hogy csak nagy késéssel tudtuk utunkat tovább folytatni Velence felé.

Utközben ismét kitört a vihar, amit hatalmas felhőszakadás kísért, amely Trieszt előtt elmosta vonatunk egyik sínparját. Ez ismét késést jelentett, de a zarándokok hangulatára nem volt befolyás, mert mindnyájan a legkellemebben éreztük magunkat és a vonat ablakain keresztül gyönyörködünk a tájak változó, csodálatos szépségeiben. A bóra irtózatos dühöngése közepette érkezünk meg Triesztbe. Ott az állomáson más országból indulók csapataival találkoztunk és együtt folytattuk utunkat Velence felé. A vihar elcsendesült és gyönyörű napsütésben érkezünk meg a lagunák városába.

Velencében a Szent Márk-térről elhordták az asztalokat, úgy, hogy a gyönyörű palotákól övezett ór dítkőrsima burkolata teljesen a zarándoklók rendelkezésére állott. Rövid pihenő után kisebb csoportokra szakadozva megtekintettük a város nevezetességeit. Holnap utazunk Bolognába.

ajánlotta föl segítségét. A vállalkozás balsikerétől, a veszteségtől félt-e, nem kutattam. De a pénzre multhatatlanul szükségem volt, nem gondolkodtam sokat. Egy napon előálltam és kölcsönkértem az összeget. Ez volt az első eset, amikor valamit kértem Ernőtől. Láttam, hogy a kérdés váratlanul érte, Kissé gondolkodott, aztán megadta a kölcsönt. Mikor átvettem a pénzt, kellemetlen, kínos érzés fogott el. Ugy éreztem, hogy Ernő nem szívesen adta a kölcsönt, esetleg örömmel megtagadta volna, de nem volt hozzá ereje. Kissé haragudtam rá és elhatároztam, hogy a pénzt a legrövidebb idő alatt visszafizetem.

— Ebben az időben ismerkedtem meg feleségemmel, Liviával, akit csakhamar megszerettem. Livia is vonzódott hozzám, de akkor nem gondolhattam házasságra, mert még mindig szegényes viszonyok között éltem. Rövidebben megtudtam, hogy ideálom dús gazdag leány. Mindig megvettem a hozományvadászokat. És nem éreztem magam hozományvadásznak, mikor elhatároztam, hogy megnősülök, — mert hiszen szerettem Liviát. Ha lehet-

seges, még többet foglalkoztam ideálommal. Kitartásomnak nem sokára gyümölcse termett: megismerkedtem a családdal és egy napon végre yacsorára kaptam meghívást Livia szüleitől.

— A meghatározott estén a siker reményében, jó hangulatban állítottam be Liviáékhoz. De amikor a szalonba bevezettek, jó hangulatom egyszere elfoszlott és vad sikeredésnek adott helyet. Egy fotójben rég nem látott barátomat pillantottam meg. Szembem most is ott égett a kérdés: mikor felelsz? Mégis, örömet színlelve, felém sietett és kezét szorított velem. Gunyoros mosollyal és sértő hangsúlyozással magyarázta a háziaknak, hogy milyen régi, jó barátok vagyunk. Azután félrejutott és ügyeim felől érdeklődött. Elfajtott gyűlölettel váiaszolgattam. Régi adósságomnál jobban égetett a tudat, hogy nem csak hitelezőmmel, hanem vetélytársammal állok szemben. Főlláborodásom csaknem kiobbant, mikor nagylelkűen megkérdezte, hogy miért nem fordulok hozzá, ha valamire szükségem van?

— A hetek multak és egyre világosabban láttam, hogy házasságomnak egyetlen akadálya van és ez — Ernő. Elhatároztam, hogy a dolgot dűlőre viszem. Főlkerestem barátomat. Megkérdeztem, vajjon komoly szándékai vannak-e Liviával? „Talán” — válaszolta. Dűhbe jöttem. „Vedd tudomásul, hogy egykűnkűek el kell tűnnie. Livia mellől és én nem vagyok hajlandó eltűnni”. — mondtam fenyegetően. Ernő rámnézett és jól láttam szemében a rémület fellobbanását. Azután gyáván mondta: „Rendben van, én fogok eltűnni. Vedd feleségül. Légy boldog, barátom.” Kezet nyujtott, de én nem fogadtam el a kezét. Elrohantam. Egy hónap mulva megtartottuk az eskűvőt.

— Utoljára nyáron találkoztunk, egy hotel halljában, a tenger mellett. Éjjel volt, zene játszott és kissé kábult voltam a vacsora nehéz borától. Elsápadtam, mikor megláttam, Ernő mosolyogva jött felém, de szeméből kiolvastam, hangjából megéreztem, hogy le akar számolni velem.

— „Beszéljessűnk, — mondta — hagyjuk a társaságot, menjűnk le a partra.” Hűába szabadkoztam, karonfogott és hatalmas erővel vonszolt magával. A szívem sebesen vert. A kert vaksötét volt és néptelen. „Végre megint itt vagyunk, ketten, egyedűl”. — sziszegte Ernő. Megéreztem, hogy a zsebébe nyult. Egy tárgy tompán megvillant a kezében. Tudtam, hogy ez a leszámolás perce. Én is előkaptam revolveremet és megélezttem a lövésben.

— Mikor emberek jöttek és fölszedték Ernőt, ezűst cigarettatárcáját még a kezében szorongatta. Mindent megértettem. Éjjel-nappal a betegágnál virrasztottam. Most már nyugodt vagyok. Ernő meggyógyult, ez a lényeges. Magammal nem törődöm, nyugodtan nézek a sorsom elé. Védőm azt állítja, hogy nem vétettem a törvény betűje ellen. De vétettem a barátságunk ellen. Tekintetes törvényszék, bünső vagyok és bünhődni akarok. Itéljenek el.

Ele gánsan, jól olcsón a Központi étteremben étkezhet! Abonama házon Reggeli, ebéd, vacsora 2400 L. A Kisközponthoz Ebéd, vacsora ... 2000 L. 20% -al olcsóbb árak! Ebéd ... 1200 L.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk. Minden szó ...

Levelezés.

VELENYVÁRI gyártóüzem ... MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

Alkalmazás.

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

MINDENKÉPP levelezés ... MASZIROZNI hához megyek ... JÓLFOZÓ mindenest azonnal felvétetik ... SZMIRNA és kolim munkát vállalok ... KISZOLGÁLÓ leány textiltüzetben ... BUCURESTIBE utazom ... NEMET leány nagyobb gyermek ... NYGYES kifutó ... KIFUTÓ FIU nappalra is fizetéssel ...

Lakás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

ARAD, Str. Románul 12 (Zrinyi-u.) 2 ... INTELLIGENSEBB magános urhölgnél ... Vétel és eladás.

MUTÁROVAKAT, utuk ... A VEGKIÁRUSÍTÁS ... MACULATURA PAPIR 5 kilgros ...

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

MAGÁNHÁZ 1 szoba konyha, 18.000 lej ... Üzletek.

Priss hal kapható osütörtökön és pénteken Lutfwák József cégnél Arad

Egyemeletes sarok bérház a belváros legforgalmasabb utcájában, jelenleg 90.000 lej évi bérjövdelemmel, átadó három fizetési helyiséggel, 1.600.000 lejért kedvező feltételekkel eladó. Megbizott: Kissai Károly Arad, Köpostársz. szembes.

BENZIN AUTOOLAJ PETROLEUMTERMÉKEK KITT TOVOTTE KOCSIKENŐCS kapható: Olajipar R.-T.-nál Arad, Calea Aurel Vlaicu 133-155. sz. Telefon 135. 16787 Rendeléseket felvesz: Kornis Testvérek Arad, Bulvardul Regina Maria 13. Telefon 90. és 501.

VOLT MIKES KELEMEN UCCN LEGELEJÉN üzletes sarokház elfoglalható 3 szobás, előszobás konyhával egy 1 szobás, konyhás lakással nagyon olcsón ELADÓ. Kizárólagos megbizott: Györfly „Mures” Irodája Arad, Str. Unirei (Fábián Gábor-ucca.) 15259

G. 12677-2-1926. PUBLICATIUNE DE LICITATIE Pe baza decisiului judecătoria Mixtă Arad, No. de mai sus 1 trăsura galbenă cu No. 99. prețuită în suma de 10.000 lej, cuprins în favorul Geza Vozar contra pentru suma de 1900 lej capital, interese 10%, dela 1. Ianuarie 1926. precum și spesele stabilite până în prezent, se vor vinde la licitație publică în Arad, Str. Rahovei No. 169. în ziua de 16. Octomvrie 1926. la orele 3. conf. art. de legei LX. §-lui 107. și 108. din anul 1881 al legiei execuțională. Arad, la 18. Septemvrie 1926. Șef. portărel.

II darab ujonnan épült autó-garázs november 1-ére bérbeadó. Arad, Str. Vasile Stroiescu 18-18. sz. Mizera József tulajdonosnál. (Telek-ucca.) - Értekezni ugyanott: Nagy famegtakarítás szaba-dalma-zott "ZSIGUCZI" fele kályhákna! Számos ellamerő levél bizonyítja a jószágát és 60 százalék tüzelő anyag megtakarítását. - A kályhák megtekinthetők a készítő lakatos, varrógép- és kerékpárüzletében Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 27. HAMMER ZSIGMOND Lakatos, varrógép- és kerékpárüzletében Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 27. A református templom közvetlen közelében tizlakásos emeletes bérház Évi 100.000 lej bérjövdelemmel, továbbá a volt Thököly-tér közelében EMF-LETES URI HÁZ egy ötszobás és egy háromszobás átvehető lakással, igen jelentős árért, kedvező fizetési feltételekkel ELADÓ. Kizárólagos megbizott: Györfly „Mures” Irodája Arad, Strada Unirei (Fábián Gábor-u.) 15259

LINOLEUM Leopold Haas Legnagyobb linoleum és szőnyeg Kisközponthoz. Főlerakat: 5188 TIMIȘOARA, LLOYD-SOR. Telefon 10-31. Lerakatok: OLUI, ORADEA-MARE. Kivételes ajánlat: Viaszosvászon: Békeminőség, remek min-tákkal 78 cm. széles... L. 95-100-115... 120-140- Bőrvászon: Kárptosok, könyvkötők, kocsis- és autógyártók részére nagy választékban, 120 cm. széles... 98- Linoleum: Forzsa és parkett minták 70 cm. széles... 140-90... 195- Padlóbevonásra parkett, perzsa és egyszínű 200, 250 és 300 cm. széles, négyzetmétere... 230- Szőnyegek: futó, nehéz minőség 70 cm. széles... 85-90... 130-200- ágyelő... 1600- Ebédli szőnyegek 200x300 cm... 1600- „Karamani” ottoman ta-karók... 1100- Kókusz futók... 185- Gummiköpenyek: férfi és női, legjobb minőség... 950- Temesvárt a cégnek csupán fenti lerakata van, egyéb fiókja nincsen.

NE HAGYJA kihasználatlanul! lapunk nagy nyilvánosságát, néhány lejért sok ezer emberrel tudathatja szándékát az apróhirdetések rovatában.